

ДО ДІАХРОНІЇ ЗАПОЗИЧЕНЬ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Горькавий Є.О., *gekagarik@gmail.com*

Національний університет біоресурсів та природокористування України

Запозичення – це процес, у результаті якого в мові з’являється і закріплюється певний іншомовний елемент; поява та закріплення слів іншомовного походження через різні соціальні причини, такі як: війна, торгівля, співробітництво в різних галузях тощо. Воно являється невід’ємним складником безпосереднього функціонування мови та її зміни протягом певних періодів. Запозичення становить собою частину лексичного багатства мови та служить джерелом нових коренів, словотворчих елементів тощо. Запозичення слів є основним джерелом поповнення лексичного запасу мови, проте вони можуть мати різний вплив на нього: деякі лише збагачують й не мають глибшого ефекту, але можуть бути й такі, що навіть витискають службові слова, які як наслідок виходять з постійного вжитку, в повній мірі замінюючи них. Даний процес спостерігається у кожній мові, і є особливо важливим для лексичного складу англійської мови, де він завжди був актуальним.

У англійській мові, як і у всіх в цілому можна виявити: слова, властиві мовам однієї сім’ї, слова загальні для певної групи пов’язаних мов, корінні слова мови та власне запозичені слова. Це все можна зобразити таким чином:

- Індо-європейські слова: *mother, brother, hundred*;
- Германські слова: *bear, white, see*);
- Західно-німецькі слова: *age, ask, love*;
- Суто англійські: *lord, lady*;
- Запозичення зі споріднених мов: *knight, sale*;
- Запозичення з інших мовних систем: *samurai, sumo*.

Через системний характер мови та лексики зокрема, жодне збагачення словника запозиченнями не може пройти непомітно для решти словникового складу. Запозичене слово зазвичай приймає на себе одне або декілька значень семантично найбільш близьких до нього слів, вже раніше існували в мові, при цьому відбувається перегруповання у їх смисловій структурі, тобто якимсь другорядне значення, може стати центральним або навпаки. Може також статися витискання з мови слів, що мають схоже або близьке значення по відношенню до нового слова. Відбувається це тому, що тривале співіснування у мовленні абсолютних або майже абсолютних синонімів неможливо і завжди ліквідується або розмежуванням їх значень, або витісненням з мови непотрібних слів.

Запозичення можна класифікувати по тому, який аспект слова виявляється новим для приймаючої мови. За цим принципом запозичення поділяються на фонетичні, кальки, семантичні і запозичення словотворчих елементів. Фонетичні характеризуються тим, що ці слова мають загальний звуковий комплекс, що відрізняється та по суті є новим для мови. Серед таких слів є: *travel, people, castle*.

Кальки – це запозичені з певної мови слова, які мають дослівний (буквальний) переклад. Ось приклади кальок, які з'явилися в англійській мові за часів Радянського Союзу: *five-year plan*, *hero of labor*, *Molotov cocktail*. Семантичне запозичення – це запозичення значення певного слова, вже наявного у самій мові з інших мов. Так, англійське слово *gift* не завжди мало значення *подарунок*, *дар*, у минулому, люди трактували це слово, як викуп за наречену, а згодом в результаті асоціації – як весілля. Лише з часом воно набуло свого сучасного значення внаслідок запозичення його дефініції зі скандинавської мови (до речі, це ж слово *gift* у німецькій мові має кардинально інше значення в порівнянні з вище вказаними і трактується, як *отрута*). Морфемами приходять у мову звичайно не самі по собі, а у словах. Тобто якщо з'являються певні нові слова з невластивими суфіксами або префіксами, то відповідно до уваги беруться не лише слова, а і їх словотворчі елементи. Переважну більшість з них складають запозичення з латинської та грецької мов. Досить популярними в англійській мові є такі префікси, як *-anti*, *-sub*, *-ultra*, і суфікси *-ism*, *-ist*.

Одним з результатів процесу запозичень є виникнення великої кількості дублетів – слів однакового походження, що мають різну фонематичну структуру і значення, так як вони були запозичені з різних осередків або за різних історичних обставин, або ж являються результатом особливого розвитку слова в мові. В англійській мові основним джерелом дублетів є слова латинського походження, що прийшли безпосередньо з латинської мови або через французьку: *canal* – *channel*, *major* – *mayor*, *fact* – *feat*.

Підсумовуючи, хочемо наголосити, що процес запозичення являється дуже важливим чинником в умовах розвитку мови. Кожного дня виникає все більше слів іноземного походження, що швидко входять в осередок мови та стають його частиною, або навіть змінюють його в певних аспектах. Тому даний процес має велику вагу у формуванні та розвитку будь-якої мови, бо здатний витіснити слова загального вжитку і може змінити напрямок розвивання в цілому. Навіть сьогодні ми можемо спостерігати запозичення у нашій рідній мові, особливо на прикладі вторгнення англійських слів, їх пристосування та вливання у мовлення.

Список літератури:

1. Запозичення в текстах англійськомовних журналів та газет – URL: <https://lnk.pw/nxeb>
2. Запозичення як засіб збагачення англійської мови – Овадюк О. В.

Науковий керівник: Сидорук Г.І. - Кандидат філологічних наук, Доцент, Національний університет біоресурсів та природокористування України.